

Alt ve Üst Sosyo- Ekonomik Düzeydeki Ailelerin Beş- Altı Yaş Çocuklarının Erken Öğrenme Becerilerinin Bazı Değişkenler Yönünden İncelenmesi

Adalet Kandır
Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi
akandır@gmail.com

Maide Orçan
Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi
maideorcan@gmail.com

Özet

Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden farklı sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin beş-altı yaş çocuklarının erken öğrenme becerilerini bazı değişkenlere göre incelemek amacıyla yapılmıştır. Konya il merkezinde Milli Eğitim okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden farklı sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin beş-altı yaş çocukları araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne merkeze bağlı özel ve resmi ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden altı yaşındaki çocuklar arasından 0,95 güven düzeyi, 0,05 hoşgörü miktarına göre tesadüfi küme örnekleme yoluyla seçilen, 162 çocuk araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, çocuğa ilişkin bilgileri içeren "Genel Bilgi Formu" ile Somwari (1977) tarafından geliştirilen ve geçerlilik güvenilirlik çalışması Başaran (2006) tarafından yapılan "Erken Öğrenme Becerileri Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Genel Bilgi Formu ile elde edilen veriler için frekans ve yüzdelik dağılımlar kullanılmıştır. "Erken Öğrenme Becerileri Değerlendirme Ölçeği" ile elde edilen verilerin ise; Erken Öğrenme Beceri Toplam puanı (EÖBTP) ile Düşünme, Dil ve Sayı Alt Ölçek Toplam Puanlarının ortalama ve standart sapma değerleri alınmış, cinsiyete göre EÖBTP ve Düşünme, Dil ve Sayı Becerileri Alt Ölçek Toplam Puanlarının arasında farklılık olup olmadığı ile sosyo-ekonomik düzeye göre cinsiyet ve okula başlama yaşı arasında farklılık olup olmadığı Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Bağımsız değişkenlerin ölçek toplam puanı ve alt ölçek toplam puanları ile ilişkisi için ise korelasyon değerleri hesaplanmıştır.

Araştırma sonucunda; Alt sosyo-ekonomik düzey ailelerin anasınıfına devam eden kız çocuklarının Düşünme Becerileri puanlarının, anasınıfına devam eden erkek çocuklarının Düşünme Becerileri puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Anasınıfına devam eden alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının okul öncesi eğitime başlama yaşı düştükçe, Erken Öğrenme Becerileri Toplam Puanı (EÖBTP), Düşünme, Dil ve Sayı Becerileri alt toplam puanlarının arttığı saptanmıştır. Üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının devam ettiği okullarda çocukların okul öncesi eğitime başlama yaşı düştükçe, Dil ve Sayı Becerileri puanlarının anlamlı düzeyde arttığı bulunmuştur. Üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının devam ettiği okullarda çocukların okul öncesi eğitime başlama yaşının anlamlı derecede düşük olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erken Öğrenme Becerileri, Okul Öncesi Dönem, Okul Öncesi Eğitim

The Study of Pre-Learning Abilities of the Children in Five-Six Years of the Families with Lower and Upper Socio-Economical Levels

Abstract

This study was performed to analyze the early learning abilities of the children of the families with different socio-economical levels who attend pre-school education institutions using some variables. The five-six year of children of the different socio-economical level families who attend to the National Education pre-school education institutions in the Konya province constitutes the cosmos of the research. 162 children that were selected among the students attending kindergarten classes of private and public primary schools that are under the control of Provincial

Directorate of Education in Konya and were chosen through random classification sampling among the students with 0.95 of reliance level and 0.05 tolerant level constitute the sampling of the study.

For the data of the study, “The General Information Form” that was developed by Somwari (1977) and consist of the information related to the children “The Evaluation Scale for Early Learning Skills” developed by Başaran (2006) for validity and reliability were use.

The information obtained through General Information File was used for frequencies and percentage allocation. “The Evaluation Scale of Early Learning Abilities” was used to obtain average and standard deviation value through Total Scores of Early Learning Abilities and the presence of difference between the sex and the age of beginning to school according to the socio-economical level was analyzed using Many Whitney U Test. The correlation scores were computed for the relations between total measurement scores of independent variables and sub-measurement scores.

At the end of the study, the girls of lower socio-economical levelled families who attend the kindergarten classes were found to have significantly higher scores of Ability of Thinking than the boys attending the kindergarten class. It was determined that Total Scores of Early Learning Abilities (EOTB) and sub-total scores of Thinking, Language and Numeracy Abilities increased when the beginning age of the pre-school education lowered for the children of families with lower and upper socio-economical levels. It was found that the scores of Language and Numeracy Abilities increased when the beginning age of the pre-school education lowered for the children of families with upper socio-economical levels. It was determined that the beginning age to start school was significantly low for the children who attend the schools of upper socio-economical levels.

Key Words: Early Learning Skills, Pre-School Period, Pre-School Education

Giriş

Eğitim sisteminin bütünlüğü içerisinde yer alan okul öncesi eğitim çocuğun doğumundan itibaren ilkokula başladığı güne kadar olan yılları içine almakta ve her geçen gün önemi artmaktadır. Okul öncesi eğitim, çocuğun formal eğitime geçme aşamasında önemli bir rol oynamaktadır. 0–6 yaş arası yılları kapsayan okul öncesi yıllar kişiliğin oluşumu ve şekillenmesi, temel bilgi ve becerilerin kazanılması ve geliştirilmesinde ileriki yıllara olan etkisi nedeniyle yaşamın en kritik dönemleridir. Gelişimin kritik olduğu bu dönemde büyüme ve gelişimi destekleyen deneyim fırsatlarının sağlanmasının gerekliliği bilinmektedir. Yapılan birçok bilimsel araştırma, çok küçük yaşta eğitime başlanmasının nitelikli, sağlıklı bireyler yetiştirmek açısından gerekliliğini ortaya koymaktadır (Başaran, 2006:1).

Çocuklarda gelişim ve öğrenme arasında bir paralellik söz konusudur ve çocuklardaki gelişimin en iyi yolu öğrenme ile gerçekleşmektedir. Bu da çocukların merak etmesini sağlamak, araştırma yapmalarına fırsat tanımakla mümkün olabilmektedir. Çocukların bilişsel gelişimine katkıda bulunabilmek, onların soru sorma- cevaplama, araştırma yapma ve problem çözme yeteneklerini ortaya koyabilmelerine olanak tanımakla mümkün olacaktır. Öğrenme becerilerinin gelişimi, bilginin yapı taşlarını oluşturmaktadır. Çocuklardaki öğrenme becerilerinin ve kavramların erken yaşlarda gelişmesi onlara aldıkları bilgiyi organize etme ve sınıflandırma olanağı verir. Erken çocukluk döneminde, çocuklarda etkin olarak öğrenme becerilerinin gelişimi üzerinde durulması, onların farklı yapısal deneyimler kazanmalarını da sağlamaktadır (Charlesworth ve Radeloff, 1991:1; Jackman, 2005:145).

Çocuklar okul öncesi dönemde tüm yaşantılarını adeta birbiri üzerine koyarak biriktirir, bunlar arasında ilişki kurmayı başarır. Bunun başarılabilmesi, bir yandan olgunlaşmaya bir yandan da verilecek eğitime bağlıdır. Burada yetişkinin öğrenilen konular arasındaki ilişkilere yönelik olarak vereceği destek çok önemlidir. Her öğrenme faaliyeti diğeriyle ilişkili olduğu için öğretmeye önce çocuğun bildiği şeylerden başlanmalıdır. Konuları birbiriyle ilişki içerisinde ele

olarak başlamak, kalıcı öğrenmeyi oluşturur. Bu yolla çocuk, eski bildikleriyle yeni öğrendikleri arasında bağlantı kurmayı öğrenir. Böylece öğrenme daha anlamlı hale gelir ve daha kalıcı olur (Oktay, 2002: 137).

Çocuklardaki öğrenme becerileri; düşünme becerisi, sayı becerisi ve dil becerisi gibi bilişsel süreçleri içermekte ve bunlar birbirleri ile etkileşerek gelişmekte, böylelikle birbirlerini tamamlamaktadırlar. Öğrenme becerileri de bu boyutlarda incelenmelidir. Öğrenme becerilerinin gelişiminde bilişsel gelişimle ilişkili önemli diğer bir nokta da düşünme becerileri ile ilgilidir. Çocuğun çevresini ve dünyayı anlamaya ve öğrenmeye başlamasıyla birlikte düşünme süreci de başlamış olur. Bu, çocuğun bebeklikten yetişkinliğe kadar devam eden öğrenme yaşantısının da başlaması demektir. Düşünme becerisi, çocuğun dünyayı anlamasında ve öğrenmesinde nesnel sosyal çevresi ile ilgili bilgilerini edinmesini ve edindiği bilgileri kullanmasını sağlayan tüm süreçleri içermektedir. Öğrenme becerisinin bir yönü olan düşünme becerisi çocukta algılama, karışık sınıflama, problem çözme gibi yeteneklerinin erken gelişmesini sağlayan bir sürecin başlangıcını oluşturur. Çocukta düşünme becerisi gözlemlenebilir, düzenleme ve ilişkilendirme gibi doğal yetenekleri temsil eder. Yapılan etkinliklerin sonuçlarını gözden geçirir, verilerin her gün geri bildirimini alır ve verileri daha sistemli bir biçimde analiz edebilir. Çocuklarda öğrenme becerilerinden kavramların yerleşmesi yavaş gelişen ve oldukça zor bir süreçtir. Çocuklar her gün yeni bilgilerle donanırlar ve bu bilgileri ya var olan kavramlarla ilişkilendirirler ya da bunlara karşı gelen kavramlar yaratırlar. Artan deneyimler ve sözcük dağarcığı ile çocuğun kavramları zihninde farklılaşmaya başlar. Bu nedenle çocukta algısal uyarıcıları düzenleme yeteneği geliştikçe, kavramlar ve düşünme arasındaki ilişki öğrenilmeye başlanır. Kavramlar öğrenme becerilerini geliştirmek, problem çözmek ve düşünmeyi sağlamak için gereklidir. Kavramlar somut ve soyut olabilirler. Erken çocukluk döneminde, kavramların gelişmesi somuttan soyuta doğru bir gelişim gösterir. Yapılan araştırmalar; çocuğun kavramları öğrenirken daha çok çevreden etkilendiği, kavramları daha çok model alma yoluyla öğrendiği üzerinde durmaktadır (Copley, 2000: 4-43; Jackman, 2005: 156; NAEYC, 2002; Benson, 2007).

Çocukların erken öğrenme becerilerinden sayı kavramını kazanmaları; birbirine benzeyen nesnelere sınıflara ayırmaları yani sınıflandırma becerisi, nesnelere farklılıkları arasında bir düzenleme yapma yani sıralama becerisi, sayısal eşitliği ifade eden bire bir eşleştirme kavramını anlamaları ile yakından ilgilidir. Bu nedenle de okul öncesi öğretmenlerin bol miktarda sınıflama, sıralama ve bire bir eşleme çalışmalarına yer vermesi ve çocukların bu becerileri kazanma durumları objektif bir biçimde ölçekler kullanılarak değerlendirilmelidir. Erken çocukluk dönemi, çocuğun etkin olarak öğrenme becerilerini edindiği ve temel kavramları kazandığı, gelişimin en hızlı olduğu dönem olduğundan, çocuğun daha sonraki yıllarda kullanacağı matematiği anlayabilmesi için bu dönemde, gerekli düşünme yöntemlerinin ve becerilerinin gelişmesi gerekmektedir. Matematik ve diğer bilimlerin anlaşılmasında gerekli olan temel becerilerin bu dönemde kazandırılmasıyla, çocuğun daha sonraki okul yaşamı için gerekli olan matematik bilgisinin ve kavramlarının temeli oluşturulmaktadır. Bu durum çocuğun daha sonraki öğrenim yaşantısını kolaylaştırarak başarıyı arttıracak, problem çözme becerilerini kazandırarak, üretken ve verimli olmasını sağlayacaktır (Jackman, 2005: 141-151; Fromboluti ve Rinck, 2002, <http://teacherlink.ed.usu.edu/tlresources/reference/EarlyMath/06ThinkingMath.html>; <http://www.s-hirleys-preschool-activities.com/preschool-math-activities.html>)

Çocukların öğrenme becerilerinin gelişiminde dilin etkisi de yadsınamayacak bir gerçektir. Çocuklar dil sayesinde öğrendiklerini karşı tarafa aktarabilirler, kendi durumunu

değerlendirebilirler, düşüncelerini düzenleyebilirler, sonuca gidebilirler ve sonra da sebepleri açıklayabilirler (Arı ve Gönen, 1988:5; Yavuzer, 1998:46).

Sonuç olarak; sayısal becerilere ilişkin kavramların kazanılması, düşünme ve dil becerilerinin değerlendirilmesi çocuklardaki öğrenme becerilerinin gelişimi için büyük önem taşımaktadır. Geleneksel eğitim yöntemleri, çocuktaki düşünme, dil ve sayı becerilerini kazandırmada yetersiz kalmaktadır. Özellikle ezberciliği, problemleri bilinen yöntemlerle adım adım çözmeyi teşvik eden yaklaşım çoğu zaman çocukların düşünme becerilerinin gelişimini kısıtlamakta ve erken öğrenmelerine engel oluşturmaktadır. Her şeyden önce bu tarz yaklaşımlar çocuğun var olan potansiyelini sonuna kadar kullanmasında ve düşünme becerilerinin geliştirmesinde güçlükler yaratmaktadır.

Çocuğun eğitiminde rol alan herkesin çocuğu düşünmede özgür bırakacak, araştırmacı, soru soran, sorun çözen, keşifler yapmaya istekli ve meraklı kılacak yöntemleri bilmesi ve uygulaması gerekir. Ancak bu şekilde çocukların düşünme becerilerinin bir bütün olarak çalışması sağlanabilir. Matematik ise çocukların erken öğrenmesinde ve düşünme becerilerinin gelişmesinde son derece önemli ve gerekli bir araçtır. Zira yaşamın kendisi matematikselidir ve bu çocukla birlikte yaşam boyu devam eder. Matematik çocukların erken öğrenme becerilerini, olumlu yönde etkilediğinden dikkatle ele alınmalıdır. Bu onların aynı zamanda düşünme becerilerinin de temelini oluşturacaktır.

Erken Öğrenme Becerilerinin çocukların yaşamlarına etkisi düşünülecek olursa, buna etki eden etmenlerin de önemi artmaktadır. Bu noktadan hareketle bu araştırmada, çocuklarda erken öğrenme becerileri bazı değişkenlere göre incelenmiştir.

Araştırmanın Amacı: Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin beş- altı yaş çocuklarının bazı değişkenlere göre erken öğrenme becerilerini karşılaştırmalı olarak incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Araştırma genel tarama modelindedir.

Araştırmanın evrenini, Konya ili merkez ilçelerinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden beş-altı yaş çocukları oluşturmuştur. Örneklemenin oluşturulmasında, ilk olarak, ilköğretim okulları belirlenmiştir. Bunun için Konya il ve ilçe Milli Eğitim Müdürlüklerinden mevcut Konya il merkezi Selçuklu ilçesine bağlı okulların listesi elde edilmiştir. Bu listeden, anasınıfına devam eden çocuk sayısı 50'nin altında olmayan alt ve üst sosyo-ekonomik düzeyi temsil eden ilköğretim okulları arasından tesadüfî örnekleme yöntemi ile okullar belirlenmiştir. Belirlenen okullara devam eden, daha önce Erken Öğrenme Becerileri Destekleyici Programını almamış anasınıfı çocukları arasından tesadüfî olarak seçilen 162 çocuk örnekleme oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Genel Bilgi Formu ve Başaran (2006) tarafından geçerlik güvenilirliği yapılan "Erken Öğrenme Becerileri Değerlendirme Ölçeği (Early Learning Skills-TELS)" kullanılmıştır. Genel Bilgi Formunda, çocuğa ilişkin sorular yer almıştır.

Somwari (1977) tarafından geliştirilen Erken Öğrenme Becerileri Değerlendirme Ölçeği ise; Düşünme, Dil ve Sayı Becerileri alt bölümlerinden oluşmaktadır. Ölçeğin içinde her biri 18 er maddeden oluşmuş toplam 54 madde bulunmaktadır. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik

çalışmaları Kanada ve Amerika’da yapılmıştır. Ölçeğe 1978 yılında norm çalışması yapılmıştır. Ölçeğin amacı; çocuğun öğrenme becerilerine ilişkin bireysel yeteneklerini ve eğitim gereksinimlerini belirlemek, öğretmenlerin çocukların öğrenme becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitim gereksinimlerine uygun bir eğitim programı hazırlanmasına ya da hazırlanan eğitim programlarının değerlendirilmesine yardımcı olmaktır. Ölçeğe ilişkin geçerlik güvenirlik sonuçları; Düşünme Alt Ölçeği için $\alpha=.76$, Dil Alt Ölçeği için $\alpha=.51$, Sayı Alt Ölçeği için $\alpha=.80$ ve EÖBT tüm ölçek için $\alpha=.86$ ’dır.

Araştırmada Genel Bilgi Formu ve Erken Öğrenme Beceri Ölçeği ile toplanan veriler, SPSS 13 istatistik paket programı ile değerlendirilmiştir.

Genel Bilgi Formu ile toplanan çocukların cinsiyetlerine, okul öncesi eğitime devam etmelerine, okul öncesi eğitime başlama yaşlarına ve sosyo-ekonomik düzeylerine ilişkin veriler frekans ve yüzdelik dağılımlar halinde verilmiştir.

Erken Öğrenme Beceri Toplam puanları ile Düşünme, Dil ve Sayı alt ölçek puanlarının ortalama ve standart sapma değerleri alınmış, sosyo-ekonomik düzeye göre cinsiyet ve okula başlama yaşı arasında farklılık olup olmadığı Many Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Bağımsız değişkenlerin ölçek toplam puanları ve alt ölçek puanları ile ilişkisi için ise korelasyon dağılımlarına bakılmıştır.

Bulgular ve Tartışma

İlköğretim okulları anasınıflarına devam eden alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin beş- altı yaş çocuklarının Erken Öğrenme Becerilerini karşılaştırmalı olarak incelemek amacıyla yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular; Çocuklara ve Ailelerine İlişkin Genel Bilgilere İlişkin Tablo1 - Tablo 3 arasında, Sosyo-ekonomik Düzeye Göre Erken Öğrenme Becerilerine Bazı Değişkenlerin Etkisine İlişkin Bulgular ise Tablo 4 - Tablo 8 arasında olmak üzere aşağıda Tablo lar halinde verilmiştir.

Çocuklara ve Ailelerine İlişkin Genel Bilgiler

Tablo 1. Çocukların Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Erkek	86	53,1
Kız	76	46,9
Toplam	162	100

Tablo 1’de, erkek çocukların % 53,1, kız çocukların ise %49,9 olduğu gözlenmektedir. Buna göre çocukların cinsiyetlerine göre dengeli bir dağılım gösterdikleri söylenebilir.

Tablo 2. Çocukların Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Sürelerine Göre Dağılımı

Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Süreleri	n	%
İki yaşından itibaren	5	3,1

Üç yaşından itibaren	10	6,2
Dört yaşından itibaren	20	12,3
Beş yaşından itibaren	35	21,6
Altı yaşından itibaren	92	56,8
Toplam	162	100

Tablo 2 incelendiğinde, çocukların %56,8'inin altı yaşından itibaren, %21,6'sının beş yaşından itibaren,%12,3'ünün dört yaşından itibaren,%6,2'sinin üç yaşından itibaren, %3,1'inin iki yaşından itibaren bir okul öncesi eğitim kurumuna devam ettikleri görülmektedir. Buna göre çocukların büyük çoğunluğunun altı yaşından itibaren bir kurumda okul öncesi eğitim almaya başladıkları söylenebilir.

Tablo 3. Çocukların Ailelerinin Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Dağılımı

Sosyo-Ekonomik Düzey	n	%
Üst	80	49,4
Alt	82	50,6
Toplam	162	100

Tablo 3 incelendiğinde, çocukların % 50,6'sının alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin, % 49,4'ünün ise üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarından oluştuğu görülmektedir. Bu bağlamda alt ve üst düzeydeki ailelerin çocuklarının dengeli bir dağılım gösterdikleri söylenebilir.

Sosyo-ekonomik Düzeye Göre Erken Öğrenme Becerilerine Bazı Değişkenlerin Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 4. Çocukların Cinsiyetine göre EÖBTP ve Alt Ölçek Toplam Puan Karşılaştırmaları

	Cinsiyet	N	X	Ss	Sıra Ortalaması	u	p
EÖBTP	Erkek	86	25,6	7,6	76,8	2863	0,173 p>0,05
	Kız	76	27,1	7,3	86,8		
	Toplam	162					
Düşünme Becerileri	Erkek	86	8,4	3,2	73,7	2600	0,024* p<0,05
	Kız	76	9,6	3,2	90,3		
	Toplam	162					
Dil Becerileri	Erkek	86	7,8	2,4	80,5	3184	0,776

	Kız	76	7,8	2,7	82,6		p>0,05
	Toplam	162					
Sayı Becerileri	Erkek	86	9,4	3,0	80,5	3184,	0,778
	Kız	76	9,6	2,9	82,6	5	p>0,05
	Toplam	162					

Tablo 4'e göre, anasınıfına devam eden çocukların Erken Öğrenme Becerileri Toplam Puanları (EÖBTP) ile Düşünme, Dil ve Sayı Becerileri puanları (Alt Ölçek Puanları) cinsiyet ayrımında incelendiğinde; sadece Düşünme Becerileri puanları açısından cinsiyetler arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Anasınıfına devam eden kız çocuklarının Düşünme Becerileri puanları anasınıfına devam eden erkek çocuklarının Düşünme Becerileri puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek görülmektedir. Diğer puanlar açısından cinsiyetler arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Metin ve Dağlıoğlu (2004) "Bolu İl Merkezinde Anasınıfına Devam Eden Altı Yaş Grubu Çocukların Günlük Yaşam Olaylarındaki Bazı Matematiksel Kavramlarla İlgili Başarı Düzeylerinin İncelenmesi" konulu araştırmalarında, Bolu ilinde ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden altı yaş grubu çocuklar üzerinde yürüttükleri araştırmalarının sonucunda; eşleştirme, gruplama, serileme ve çıkarma işlemlerinde kızların, toplama işlemlerinde erkeklerin daha başarılı olduğu ve ayırt etmede ise kız ve erkek çocukların benzer düzeyde başarı gösterdikleri bulunmuştur. Buna göre matematik becerilerinin farklı yönlerinde kız ve erkek çocukların başarılı olduğu söylenebilir.

Tablo 4'de Düşünme becerileri yönünden farkın anlamlı çıkması; toplumdaki geleneksel anlayışın bazı konularda erkek çocuklar lehine ayrıcalık sunmasından dolayı, erkek çocuklarına problem çözme, analiz, sentez yapma gibi bilişsel beceriler yönünden daha fazla deneyim ve kendini ifade etme fırsatı verilmesine bağlanabilir.

Tablo 5. Sosyo-Ekonomik Düzey Ayrımında Çocukların Cinsiyetine Göre EÖBTP ve Alt Ölçek Toplam Puan Karşılaştırmaları

Sosyo-ekonomik düzey		Cinsiyet	N	Ortalama	Ss	Sıra Ortalaması	u	p
Üst Sosyo-Ekonomik Düzey	EÖBTP	Erkek	40	32,6	3,8	38,1	704,5	0,356
		Kız	40	32,8	4,4	42,9		
		Toplam	80					
	Düşünme Becerileri	Erkek	40	11,1	1,9	36,6	642,5	0,124
		Kız	40	11,8	2	44,4		
		Toplam	80					
	Dil Becerileri	Erkek	40	9,8	1,5	40,3	790,5	0,925
		Kız	40	9,8	1,4	40,7		
		Toplam	80					
	Sayı Becerileri	Erkek	40	11,6	1,8	41,4	766	0,74
		Kız	40	11,3	2,5	39,7		
		Toplam	80					
E k o n	EÖBTP	Erkek	46	19,6	4,3	38,3	680,5	0,166

		Kız	36	20,7	3,3	45,6		
		Toplam	82					
	Düşünme Becerileri	Erkek	46	6,1	2	36,3	1672	0,025*
		Kız	36	7,1	2,3	48,1		
		Toplam	82					
	Dil Becerileri	Erkek	46	6	1,5	44,2	702,5	0,233
		Kız	36	5,6	2	38,0		
		Toplam	82					
	Sayı Becerileri	Erkek	46	7,5	2,5	39,5	1817	0,385
		Kız	36	7,7	2,2	44,1		
		Toplam	82					

Tablo 5’de, anasınıfına devam eden çocukların cinsiyetler arasındaki EÖBTP ve Alt Ölçek Toplam Puanlarının karşılaştırmaları sosyo-ekonomik düzeye göre incelendiğinde; üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Buna karşın alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının cinsiyetleri arasında EÖBTP ve Alt Ölçek Puan karşılaştırmasına bakıldığında, Düşünme Becerileri Toplam Puanları açısından cinsiyetler arasında anlamlı farklılık görülmektedir ($p<0,05$). Alt sosyo-ekonomik düzey ailelerinin kız çocuklarının Düşünme Becerileri Toplam Puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Diğer puanlar açısından cinsiyetler arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$). Buna göre, alt sosyo-ekonomik düzey aileler tarafından geleneksel anlayışın etkisiyle kız çocuklarına daha fazla sorumluluk verilmesi ve ailelerin kız çocuklardan daha fazla beklentilerinin olması bu sonucu etkilemiş olabilir. Ancak üst sosyo-ekonomik düzey ailelerinin çocuk eğitimi konusuna alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelere göre daha fazla önem vermelerinden dolayı kız ve erkek çocuğa bakış açılarının aynı şekilde olması ve çocuklarını daha erken yaşlarda okul öncesi eğitime başlatmaları nedeniyle üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının arasında cinsiyetler açısından anlamlı fark bulunamadığı söylenebilir.

Haktanır (1994) “Yedi-On Yaşlarındaki Çocuklarda Sayı, Madde, Uzunluk, Miktar, Ağırlık, Alan Ve Hacim Korunumu İlkesinin İncelenmesi” konulu araştırmasında Ankara il merkezindeki farklı sosyo-ekonomik düzeydeki semtlerden 7–10 yaşlarındaki 240 çocuk tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş ve araştırmada “Kademeli Örnekleme Metodu” kullanılmıştır. Araştırma sonuçları arasında, çocukların korunum ilkelerini anlamalarında sosyo ekonomik düzey ve cinsiyetin etkili olduğu yer almaktadır.

Erdemir (2001) “12–30 Aylar Arasındaki Türk Çocuklarının Dil Yapılarının Anlamsal Yönden İncelenmesi” konulu araştırmasında kız ve erkek çocuklar arasında alıcı dil gelişimi açısından genel olarak bir farklılığa rastlanmamıştır.

Develi ve Orbay (2002) 4–6 yaş grubu çocuklarda sayı kavramının gelişim düzeylerini saptamak üzere toplam 95 çocuk üzerinde çalışmışlardır. Araştırma sonuçları arasında cinsiyetler arasında matematik kavramlarının gelişimi açısından bir farklılık bulunamamıştır.

Yukarıdaki araştırma sonuçları Tablo 6’da yer alan araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir.

Tablo 6. Çocukların Okula Başlama Yaşı ile EÖBTP ve Alt Ölçek Toplam Puanlar Arasındaki Korelasyon Dağılımları

		EÖBTP	Düşünme Becerileri	Dil Becerileri	Sayı Becerileri
Kaç Yaş İtibarı ile Okul Öncesi Eğitime Devam Ettiği	r	-0,621	-0,555	-0,558	-0,549
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	162	162	162	162

Tablo 6'ya göre, anasınıfına devam eden çocuklarda okul öncesi eğitime başlama yaşı ile EÖBTP, Düşünme, Dil ve Sayı Becerileri puanları arasında anlamlı ters yönlü bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Okul öncesi eğitime başlama yaşı ile EÖBTP arasında ters yönlü anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p=0,0001<0,05$ ve $r=-0,621$). Okul öncesi eğitime başlama yaşı düştükçe, EÖBTP'nin arttığı belirlenmiştir. Okul öncesi eğitime başlama yaşı ile Düşünme Becerileri puanı arasında ters yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($p=0,000<0,05$ ve $r=-0,555$). Okul öncesi eğitime başlama yaşı düştükçe, Düşünme Becerileri puanı artmaktadır. Okul öncesi başlama yaşı ile Dil Becerileri puanı arasında ters yönlü anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p=0,000<0,05$ ve $r=-0,558$). Okul öncesi eğitime başlama yaşı düştükçe, Dil becerisi puanı artmaktadır. Okul öncesi eğitime başlama yaşı ile Sayı Becerileri puanı arasında ters yönlü anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p=0,0001<0,05$ ve $r=-0,549$). Okul öncesi eğitime başlama yaşı düştükçe, Sayı Becerileri puanı artmaktadır. Buna bağlamda daha erken yaşlarda kurumlarda okul öncesi eğitim alan çocukların erken öğrenme beceri puanlarının arttığı söylenebilir. Okul öncesi eğitimin erken yaşlardan itibaren verildiğinde çocukların bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişimlerini önemli derecede etkilediği ve yaşamları süresince kritik bir rol oynadığı bilinmektedir. Bu doğrultuda Tablo 6'da yer alan okul öncesi eğitimi alma yaşının düştükçe çocukların erken öğrenme beceri puanlarının yükselmesi beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Tablo 7. Sosyo-Ekonomik Düzeye Göre Çocukların Okul Öncesi Eğitime Başlama Yaşı Puan Karşılaştırması

	Sosyo-Ekonomik Düzey	N	X	Ss	Sıra Ortalaması	U	p
Kaç Yaş İtibarı ile Okul Öncesi Eğitime Devam Ettiği	Üst Sosyo-Ekonomik Düzey	80	3,575	1,076	51,1	847,5	0,0001*
	Alt Sosyo-Ekonomik Düzey	82	4,865	0,603	111,2		

	Toplam	162	
--	--------	-----	--

Tablo 7 incelendiğinde, Üst ve Alt Sosyo-ekonomik düzey okullara devam eden çocuklar arasında okul öncesi eğitime başlama yaşı açısından anlamlı farklılık görülmektedir ($p=0,0001<0,05$). Üst sosyo-ekonomik düzey okullarda okul öncesi eğitime başlama yaşı anlamlı derecede düşük görülmektedir. Bu durum üst sosyo-ekonomik düzey ailelerin okul öncesi eğitime daha fazla önem vermelerinden kaynaklanabilir.

Güven ve Balat (2004) 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin matematik yeteneklerinin okul öncesi eğitim alıp almamalarına ve kurumda veya aile yanında kalma durumlarına göre karşılaştırılması konulu araştırmayı yürütmüşlerdir. Çocukların matematik yeteneklerini belirlemek için Erken Matematik Yeteneği Testi 2 (EMYT) bireysel olarak uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarında, grupların ortalamaları dikkate alındığında üst sosyo-ekonomik düzey çocukların en yüksek, kurum bakımından olan çocukların ise en düşük ortalamaya sahip olduğu bulunmuştur. Araştırmaya katılan birinci sınıf çocukların okul öncesi eğitimden yararlanma düzeylerine göre EMYT-2 formu ortalamaları arasında fark anlamlı bulunmazken ikinci sınıfa devam eden çocukların okul öncesi eğitimden yararlanma düzeylerine göre (EMYT-2) puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında 3 yıl okul öncesi eğitimden yararlanan çocuklar en yüksek, okul öncesi eğitimden yararlanmayan çocuklar ise en düşük puan ortalamalarına sahip olmuşlardır. Bu sonuç Tablo 7 de yer alan araştırma bulgularını destekler niteliktedir.

Tablo 8. Sosyo-Ekonomik Düzeye Göre Çocukların Okula Başlama Yaşı ile EÖBTP ve Alt Ölçek Toplam Puanlar Arasındaki Korelasyon Dağılımları

Sosyo-Ekonomik Düzey			EÖBTP	Düşünme Becerileri	Dil Becerileri	Sayı Becerileri
Üst Sosyo-Ekonomik Düzey	Kaç Yaş İtibarı ile Okul Öncesi Eğitime Devam Ettiği	r	-0,167	-0,094	0,082	-0,267
		p	0,140	0,406	0,470	0,016
		N	80	80	80	80
Alt Sosyo-Ekonomik Düzey	Kaç Yaş İtibarı ile Okul Öncesi Eğitime Devam Ettiği	r	-0,121	0,019	-0,073	-0,212
		p	0,279	0,864	0,512	0,056
		N	82	82	82	82

Tablo 8'e göre, anasınıfına devam eden çocukların okul öncesi eğitime başlama yaşı ile Erken Öğrenme Becerileri Toplam Puanları ile Düşünme, Dil ve Sayı Becerileri puanları arasındaki ilişkiye sosyo-ekonomik düzey ayırımında bakıldığında; üst sosyo-ekonomik

düzeydeki ailelerin çocuklarının okul öncesi eğitime başlama yaşı ile Sayı ve Dil Becerileri puanları arasında ters yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($p=0,016<0,05$ ve $r= - 0,267$). Üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarında okul öncesi eğitime başlama yaşı düştükçe, Dil ve Sayı Becerileri puanı artmaktadır. Bu durum üst sosyo-ekonomik düzeydeki okullarda bulunan fiziksel donanım, uygulanan program ve kullanılan materyaller vb'nin daha yeterli olabilmesinden ve yine üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının eğitimi konusunda daha bilinçli olabilmesinden kaynaklanmış olabilir. Alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının puanları ile okul öncesi eğitime başlama yaşı arasında anlamlı bir ilişki görülmemektedir ($p>0,05$). Bu durum alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının büyük çoğunluğunun erken yaşlardan ziyade altı yaşlarında ağırlıklı olarak anasınıfına gitmelerinden kaynaklanmış olabilir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma kapsamına, anasınıfına devam eden 86'sı erkek ve 76'sı kız olmak üzere toplam 162 çocuk alınmıştır. Araştırmaya katılan çocukların % 50,6'sının alt sosyo-ekonomik düzey ailelerin, % 49,4'ünün ise üst sosyo-ekonomik düzey ailelerin çocuklarından oluştuğu görülmektedir.

Araştırma sonucunda; Anasınıfına devam eden çocukların Erken Öğrenme Becerileri Toplam Puanları (EÖBTP) ile Düşünme, Dil ve Sayı Becerileri Puanları (Alt Ölçek Puanları) cinsiyet ayrımında karşılaştırıldığında; sadece Düşünme Becerileri puanları açısından cinsiyetler arasında anlamlı fark bulunmuştur. Anasınıfına devam eden kız çocuklarının Düşünme Becerileri puanları, anasınıfına devam eden erkek çocuklarının Düşünme Becerileri puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek tespit edilmiştir. Anasınıfına devam eden çocukların cinsiyetler arasındaki EÖBTP ve Alt Ölçek Puan karşılaştırmalarına sosyo-ekonomik düzeye göre bakıldığında; üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Aynı şekilde alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının cinsiyetleri arasında puan karşılaştırmasına sosyo-ekonomik düzey ayrımında bakıldığında Düşünme Becerileri puanları açısından cinsiyetler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının kız çocuklarının Düşünme Becerileri puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Anasınıfına devam eden çocuklarda okul öncesi eğitime başlama yaşı ile EÖBTP, Düşünme, Dil ve Sayı Becerileri Alt Toplam Puanları arasında anlamlı ters yönlü bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Okul öncesi eğitime başlama yaşı düştükçe, EÖBTP, Düşünme, Dil ve Sayı Becerileri Alt Toplam Puanlarının arttığı belirlenmiştir. Anasınıfına devam eden çocukların okul öncesi eğitime başlama yaşı ile Erken Öğrenme Becerileri Toplam Puanları ve Düşünme, Dil ve Sayı Becerileri Alt Toplam Puanları arasındaki ilişkiye sosyo-ekonomik düzey ayrımında bakıldığında; sadece üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarında okul öncesi eğitime başlama yaşı düştükçe, Dil ve Sayı Becerileri puanı artmaktadır.

Bu sonuçlar doğrultusunda; sosyal dezavantajlı bölgelerde yaşayan ailelerin çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilinçlendirme çalışmalarının yaygınlaştırılması, bu bölgelerde okul öncesi eğitim kurumu sayılarının artırılması, kurumsal eğitimin götürülemediği durumlarda mobil (gezici) anaokullarından yararlanılması, özellikle okul öncesi öğretmenlerinin bu

bölgelerde yaşayan ailelerin ve çocukların eğitim gereksinimleri konusunda bilgilendirilmeleri önerilebilir.

Kaynakça

- Arı, M. ve Gönen, M. (1988). **Dil Gelişimi ve Çocuk Kitapları**. Ankara: Aşama Matbaası.
- Başaran, N. (2006). “Erken Öğrenme Becerilerini Değerlendirme Aracının Tokat Örneğinde 48–66 Aylık Türk Çocuklarına Uyarlanması”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Charlesworth, R. ve Radeloff J. D. (1991). **Experiences in Math for Young Children**. (Second Edition). New York: Delmar Publishers Inc. Albany.
- Copley, J. V. (2000). **The Young Child and Mathematics**. USA: National Association for The Education of Young Children.
- Develi, H. ve Orbay, K. (2002). “İşlem Öncesi Dönem Çocuklarında Sayı Kavramının Gelişimi”, 22.11.2007 tarihinde aşağıdaki web adresinden alınmıştır:
http://www.fedu.metu.edu.tr/ufbmek5/B_kitabi/pdf/matematik/bildiri/t222d.pdf
- Erdemir, N. (2001). “12–30 Aylar Arasındaki Türk Çocuklarının Dil Yapılarının Anlamsal Yönden İncelenmesi”. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Fromboluti, C. S. ve Rinck, N. (2002). **Early Childhood: Where Learning Begins Mathematics, Mathematical Activities for Parents and Their 2- To 5-Year-Old Children, Thinking Mathematics**, (Edited by Diane Magarity). Utah State University: The U.S. Department of Educational Research and Improvement National Institute on Early Childhood Development and Education. 22.11.2007 tarihinde aşağıdaki web adresinden alınmıştır:
<http://teacherlink.ed.usu.edu/tlresources/reference/earlymath/06thinkingmath.html>
- Güven, Y. ve Bolat, G. U. (2004). “1. ve 2. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Yeteneklerinin Okul Öncesi Eğitim Alıp Almadığı ve Kurumda veya Aile Yanında Kalma Durumlarına Göre Karşılaştırılması”, I. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi Bildiri Özetleri, İstanbul: Ya-Pa Yayınları,
- Haktanır, G. (1994). “7–10 Yaşlarındaki Çocuklarda Sayı, Madde, Uzunluk, Miktar, Ağırlık, Alan ve Hacim Korunumu İlkesinin İncelenmesi”, Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Jackman, H. L. (2005). **Early Education Curriculum: A Child’s Connection to the World**. (Third Edition). New York: Thomson Delmar Learning.
- Metin, N. ve Dağlıoğlu, E. (2004). “Bolu İl Merkezinde Anasınıfına Devam Eden 6 Yaş Grubu Çocukların Günlük Yaşam Olaylarındaki Bazı Matematiksel Kavramlarla İlgili Beceri Düzeylerinin İncelenmesi”, Okul Öncesi Eğitim Kongresi Bildiri Özetler, İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Oktay, A. (2002). **Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem**. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Yavuzer, H. (1998). **Çocuk Psikolojisi**. (Onbeşinci Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- _____ (2002) “Mathematics through Play”. 22.11.2007 tarihinde aşağıdaki web adresinden alınmıştır:
- NAEYC, (2002). Mathematics through Play. 22.11.2007 tarihinde aşağıdaki web adresinden alınmıştır: <http://www.naeyc.org/ece/2002/09.asp>

Benson, C. (2007). I Don't Think I Can Do It; I Can't Work It Out For Myself, The Importance of Providing Primary Children with Thinking Skills for Their Future Lives. 22.11.2007 tarihinde aşağıdaki web adresinden alınmıştır:

http://www.unesco.org/education/educprog/stp/pdf_files/connect/clarebenson.pdf

_____ (2007). Preschool Math Activities, Preschool Math Activities And Numeracy Involves Learning About Numbers, Counting And Quantity. 22.11.2007 tarihinde aşağıdaki web adresinden alınmıştır:

<http://www.shirleys-preschool-activities.com/preschool-math-activities.html>